

Eindrapportage actieprogramma Handhaving bouwregelgeving

Inleiding

In december 2000 hebben VROM en de VNG een gezamenlijk actieprogramma vastgesteld, teneinde de handhaving van de bouwregelgeving te verbeteren. Aanleiding hiervoor waren de inspectierapporten van 1996 en 1999 van de toenmalige IVH (Inspectie Volkshuisvesting). Op basis hiervan concludeerden partijen dat de handhaving van de bouwregelgeving in Nederland verbetering behoeft. De inspectierapporten vermeldden dat de toetsing van bouwaanvragen aan het Bouwbesluit en de gemeentelijke bouwverordening onvoldoende was en de controle veelal niet systematisch geschiedde. Verder werd geconstateerd dat de organisatie rond de vergunningverlening en de handhaving zwak en ondoorzichtig was. Tot slot werd geconstateerd dat de Woningwet verbetering behoeft om de naleving, de handhaving en de handhaafbaarheid van de bouwregelgeving te bevorderen. Het doel van de in het actieprogramma Handhaving bouwregelgeving (hierna: het actieprogramma) opgenomen acties is dat gemeenten een betere invulling van wettelijke taken realiseren. Dit betreft in ieder geval een zorgvuldige verlening van bouw-, sloop- en gebruiksvergunningen, een adequaat en systematisch toezicht tijdens de bouw, het gebruik en de sloop van bouwwerken alsmede een adequaat toezicht op de staat van bestaande bouwwerken. Verder is het doel van de acties om ook op langere termijn naar een vergroting van de handhaafbaarheid en de transparantie van de wet- en regelgeving op het terrein van het bouwen te streven. Een afschrift van dit actieprogramma is bij brief van 29 januari 2001 ter kennisneming aan de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstukken II 2000/2001, 27 400 XI, nr. 51). Die brief is op 27 juni 2002 besproken in een Algemeen Overleg van de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer met de toenmalige Staatssecretaris van VROM (Kamerstukken II 2001/2002, 28 325, nr. 3).

Twee weken na het ondertekenen van het actieprogramma vond de cafébrand in Volendam plaats. Sindsdien heeft de commissie Alders haar bevindingen weergegeven en is er een kabinetsreactie op het rapport verschenen. In de kabinetsreactie is een aantal acties uit het actieprogramma onderschreven. Daarnaast zijn in de kabinetsreactie een aantal nieuwe handhavingsacties geformuleerd die nauw verbonden zijn met het actieprogramma. De gebeurtenissen in Tiel (instorten parkeerdek) en Maastricht (neerstorten balkons) hebben nogmaals het belang van een goede naleving van de bouwregelgeving en - en ter controle daarop - een goede uitvoering van het bouw- en woningtoezicht bevestigd. Ook los van het actieprogramma is geconstateerd dat mede als gevolg van deze gebeurtenissen met name ook lokale bestuurders meer belang en prioriteit zijn gaan toekennen aan de handhaving van de bouwregelgeving.

In de voorliggende rapportage wordt verslag gedaan over de wijze waarop de diverse acties uit het actieprogramma zijn opgepakt en wat thans de stand van zaken is. Tevens wordt aangegeven op welke wijze het vervolg wordt georganiseerd.

Actiepunten uit het actieprogramma

1. Faciliterende activiteiten

Voor een goede taakuitoefening achtten VNG en VROM (hierna ook wel aangeduid als: partijen) het noodzakelijk om de vereiste expertise van gemeenten verder uit te bouwen en te onderhouden. Partijen hebben aangegeven zich er mede verantwoordelijk voor te voelen dat er in voldoende mate aanbod is van voorlichting en scholingsmogelijkheden op het beleidsterrein van het bouw- en woningtoezicht. Daartoe zijn de volgende activiteiten ondernomen.

Afspraak: Organiseren van regionale bijeenkomsten over handhaving.

Resultaat: Een vijftal regionale bijeenkomsten naar aanleiding van de door de VNG, met steun van VROM, ontwikkelde *Handreiking Bouw- en Woningtoezicht*. Deze bijeenkomsten waren voornamelijk bedoeld voor gemeenteambtenaren en vonden eind 2000 en begin 2001 plaats. Daarnaast verscheen in mei 2002 bij de VNG, met steun van VROM, het praktijkboek *Succesvol handhaven* dat bedoeld was voor bestuurders over ruimtelijke en bouwregelgeving. Regionale bijeenkomsten daarover met voornamelijk gemeentebestuurders vonden van juni tot en met oktober 2002 plaats.

Afspraak: Partijen hebben aangegeven dat het belangrijk is om al gedurende de middelbare-, hogere- en universitaire bouwtechnische opleidingen voldoende aandacht zou moeten zijn voor de bouwregelgevingsaspecten. In dat kader is afgesproken dat partijen na zouden gaan of het mogelijk is te bewerkstelligen dat in de desbetreffende lesprogramma's meer ruimte wordt gereserveerd voor de bouwtechnische regelgeving en de handhaving daarvan.

Resultaat: Het beïnvloeden van lesprogramma's bleek gelet op de grote autonomie van het reguliere onderwijs niet direct mogelijk. Wel worden de door VROM ontwikkelde praktijkboeken Woningwet en Bouwbesluit bij enkele hogescholen als lesmateriaal gebruikt.

Afspraak: Partijen hebben aangegeven er belang aan te hechten dat er voldoende bekendheid bestaat bij gemeenten over het aanbod van opleidingen op het terrein van het bouw- en woningtoezicht. Partijen hebben afgesproken na te gaan of zij ertoe kunnen bijdragen dat hieraan meer bekendheid wordt gegeven.

Resultaat: Via de site van het steunpunt Handhavingsbeleid worden links gelegd naar de opleidingsinstituten. Daarnaast geldt dat de opleidingsinstituten mede als gevolg van de op 1 januari 2003 in werking getreden wijziging van de Woningwet en het Bouwbesluit actief communiceren over de opleidingen en dat vanuit de gemeenten veel initiatief is genomen om opleidingen te volgen (vaak ook in company).

Afspraak: Afgesproken is dat partijen de mogelijkheid zouden onderzoeken of instituten die opleidingen verzorgen op het terrein van het bouw- en woningtoezicht, benaderd kunnen worden met de vraag of meer aandacht

kan worden besteed aan reguliere bijscholing (bijvoorbeeld door terugkomdagen te organiseren).

Resultaat: Mede als gevolg van eerdergenoemde wijziging van de Woningwet en het Bouwbesluit is er door gemeenten geïnvesteerd in opleidingen. Het organiseren van reguliere bijscholing is daarbij nog niet aan de orde.

Afspraak: Ten aanzien van de introductie van het Bouwbesluit 2003 en de gewijzigde Woningwet is afgesproken actief communicatiebeleid te voeren.

Resultaat: Er zijn diverse brochures voor zowel professionals in de bouw als voor burgers ontwikkeld (veertien in totaal). Ook zijn er praktijkboeken (handleidingen) voor de Woningwet en het Bouwbesluit 2003 uitgegeven. Deze zijn gratis aan gemeenten ter beschikking gesteld en kunnen als cursusmateriaal dienen voor opleiding- en cursusinstituten. Alle voorlichting over het nieuwe Bouwbesluit en de gewijzigde Woningwet is samengebracht op één CD-rom waarop ondermeer de relevante wetsteksten, het verplichte aanvraagformulier, alle brochures, de beide praktijkboeken te vinden zijn. De CD-rom bevat ook een module waarmee snel en eenvoudig achterhaald kan worden of voor een bepaalde bouwactiviteit een bouwvergunning nodig is en zo ja, welk type bouwvergunning is vereist. Daarnaast is alle informatie via internet toegankelijk op de website van VROM. Bovendien zijn de gemeentebesturen door VROM door middel van diverse circulaire over de wijzigingen van de bouwregelgeving geïnformeerd.

In de uitvoering van het actieprogramma wordt samengewerkt met het projectbureau 'Handhaven op Niveau' en het 'Steunpunt Handhavingsbeleid'. Het projectbureau Handhaven op Niveau ontwikkelt diverse instrumenten om de handhaving verder te professionaliseren. Het Steunpunt Handhavingsbeleid bevordert de verdere kennisuitwisseling tussen gemeenten op het gebied van Handhaving, onder meer met behulp van een website met informatie over handhavingsbeleid en relevante jurisprudentie.

Verder is er een helpdesk bouwregelgeving in werking gesteld die vragen van gemeenten, professionele bouwwereld en burgers beantwoordt ten aanzien van het Bouwbesluit 2003 en de Woningwet. Maandelijks krijgt de helpdesk zo'n 700 à 800 vragen voorgelegd. Regelmatig worden bovendien vanuit gemeentelijke hoek signalen ontvangen dat men dit uitgebreide voorlichtingsprogramma waardeert en er ook veel gebruik van maakt. Het is de bedoeling om bij komende wijzigingen van de bouwregelgeving op vergelijkbare wijze de voorlichting op te pakken.

2. Tweedelijnstoezicht

Partijen zijn van oordeel dat een goede eerstelijns uitvoering en handhaving van de bouwregelgeving gebaat is bij een krachtig tweedelijnstoezicht.

Afspraak: Tijdens het Algemeen Overleg over het Inspectierapport Bouwregelgeving 1999 van 11 mei 2000 (Kamerstukken II 1999/2000, 26 800 XI, nr. 67) is aan de Tweede Kamer toegezegd dat er een sterkere wettelijke basis zal worden gegeven aan het tweedelijnstoezicht op de bouwregelgeving en dat wordt gezien welke

bevoegdheden en sanctiemiddelen daarbij horen. Tevens is afgesproken dat eind 2003 alle gemeenten op de uitvoering van de bouwregelgeving geïnspecteerd zullen zijn.

Resultaat: Het kabinet heeft mede naar aanleiding van het kabinetsstandpunt Nieuwjaarsbrand (Kamerstukken II 2000/2001, 27 575, nr, 5) besloten om de reikwijdte van het tweedelijns toezicht, dat zich wat betreft bouwregelgeving tot dan toe alleen richtte op woningen, te verbreden tot de gehele bouwregelgeving (dus ook gericht op andere gebouwen en bouwwerken dan woningen). Deze verbrede toezichtstaak is opgedragen aan het Inspectoraat Generaal VROM (IG-VROM), dat per 1 januari 2002 is ontstaan uit de voor die tijd bestaande Inspectie volkshuisvesting, Inspectie ruimtelijke ordening en Inspectie milieubeheer. Om deze taak adequaat te kunnen uitvoeren, zijn structureel extra formatieplaatsen gecreëerd.

Eind 2003 zijn, conform de gedane toezegging, alle gemeenten in Nederland ten minste één keer op het taakgebied van de uitvoering van de bouwregelgeving geïnspecteerd. Met de geïnspecteerde gemeenten zijn zonodig verbeterafspraken gemaakt. IG-VROM monitort vervolgens de nakoming van deze verbeterafspraken om zeker te stellen dat het uitvoeringsniveau van de bouwregelgeving daadwerkelijk verbetert.

Met ingang van 2003 heeft het IG-VROM overigens een nieuwe methode voor de inspectie van gemeenten in gebruik genomen. Met deze methode wordt de taakuitvoering op de gebieden bouwen, ruimtelijke ordening en milieu geïntegreerd onderzocht en beoordeeld.

Naar aanleiding van de toezegging in het Algemeen Overleg van 11 mei 2000 is door het Instituut voor Bouwrecht, gezamenlijk met de Rijksuniversiteit van Utrecht onderzocht hoe het tweedelijns toezicht op de bouwregelgeving wettelijk meer slagkracht kan worden gegeven. Mede naar aanleiding van de uitkomsten van dat onderzoek zal separaat aan deze rapportage naar verwachting nog voor het kerstreces een voorstel tot wijziging van de Woningwet bij uw Kamer worden ingediend, welke geheel in het teken staat van het verbeteren van de handhaafbaarheid en de handhaving van de bouwregelgeving. Onverlet de gemeentelijke eerstelijnsverantwoordelijkheid voor het toezicht op de naleving en de verdere handhaving, voorziet dit wetsvoorstel in een bevoegdheid voor de Minister van VROM (als ultimum remedium) om tot vordering van een handhavend optreden door de gemeente over te gaan, bij nalaten waarvan de minister zelf, op kosten van de gemeente, tot handhaving kan overgaan.

3. Gemeentelijke samenwerking en uitbesteding van taken

Partijen menen dat met intergemeentelijke diensten voor het bouw- en woningtoezicht een betere clustering van expertise en een efficiëntere inzet van capaciteit kan plaatsvinden. Met name bij de toets aan het Bouwbesluit, waarvoor een hoog kennisniveau is vereist, zal een regionale opzet voor (kleinere) gemeenten een belangrijk voordeel kunnen bieden.

Afspraak: Partijen hebben in het actieprogramma afgesproken om naar mogelijkheden te zoeken om de samenwerking tussen gemeenten te stimuleren.

Resultaat: In eerste aanleg was het de bedoeling om gemeenten vooral te stimuleren aan de hand van best practices. Dit bleek echter niet mogelijk omdat er geen of nauwelijks best practices van gemeentelijke samenwerking bij de uitoefening van het bouw- en woningtoezicht waren. Een intensievere aanpak bleek wenselijk om zo zelf best practices te creëren. In het project Servicegericht werken, dat een uitvloeisel is van het rapport inzake het MDW-project Servicegerichte overheid (Kamerstukken II 2001/2002, 24 036, nr. 245) is deze actie dan ook verder opgepakt. Bij dit project kregen gemeenten de mogelijkheid om op basis van een plan van aanpak een ondersteunende financiële bijdrage te vragen. Inmiddels hebben vijf regio's een aanvraag voor een financiële bijdrage ingediend en alle vijf de regio's zullen worden ondersteund. Het gaat hierbij om de regio's West-Friesland, Krimpenerwaard, Goeree-Overflakkee, Land van Cuijk en een deel van Twente (de gemeenten Hellendoorn, Tubbergen, Twenterand en Oldenzaal). Deze regio's zullen de komende maanden actief worden gevolgd vanuit het project Servicegericht werken.

4. Nederlandse Praktijk Richtlijnen

Het Bouwbesluit 2003 verwijst voor een aantal aspecten naar bepalingmethoden die minder geschikt zijn om in de gemeentelijke uitvoeringspraktijk een preventieve controle uit te voeren of voldaan wordt aan de gegeven prestatie-eis. In deze gevallen is het met de door het Bouwbesluit 2003 aangewezen meetmethoden slechts mogelijk om bij het voltooide bouwwerk (dus achteraf) te controleren of wordt voldaan aan de regelgeving.

Afspraak: Partijen hebben afgesproken een werkgroep samen te stellen met praktijkdeskundigen om dit gesignaleerde probleem meer gedetailleerd in beeld te brengen en mogelijk oplossingen aan te dragen.

Resultaat: Besloten is een onderzoek uit te laten voeren naar de toepasbaarheid van een aantal door het Bouwbesluit 2003 aangewezen bepalingmethoden. De VNG heeft in het kader van het actieprogramma indicatief zeventien bepalingmethoden benoemd als zeer moeilijk of niet toepasbaar bij de preventieve bouwplantoetsing. Deze VNG-lijst was als bijlage bij het overeengekomen actieprogramma gevoegd. Het onderzoek is uitgevoerd door een extern onderzoeksbureau. In de begeleidingscommissie waren vertegenwoordigd: VROM, VNG, Vereniging Stadswerk Nederland (VSN), Nederlands Normalisatie- instituut (Nen) en de Bond van Nederlandse Architecten (BNA). Uit dit onderzoek is onder andere naar voren gekomen dat er vooral door partijen eenduidig moet worden gecommuniceerd over de betekenis en werking van aangewezen bepalingmethoden. VROM en de VNG maken nadere afspraken over de vorm en inhoud van deze communicatie-actie.

Een belangrijke boodschap in de voorlichting zal zijn dat naast de aangewezen bepalingmethoden er alternatieve methoden (in de vorm van voorbeeldboeken en richtlijnen), beschikbaar zijn en gebruikt mogen worden om aannemelijk te maken dat wordt voldaan aan het Bouwbesluit.

Deze voorbeelden en richtlijnen worden door private partijen aangeboden. Eén type hiervan betreft de zogenoemde Nederlandse Praktijkrichtlijnen, die door het NEN worden uitgegeven. De aangewezen bepalingmethoden en de Nederlandse Praktijkrichtlijnen komen in dezelfde normalisatie-structuur tot stand. Beide NEN-

produkten worden feitelijk tot stand gebracht in normcommissies, die onder NEN ressorteren. In deze normcommissies zijn de belanghebbende marktpartijen vertegenwoordigd.

In de onderzoeksrapportage wordt een reeks aanbevelingen gedaan om reeds bestaande praktijkrichtlijnen uit te breiden dan wel te verbeteren. Daarnaast wordt de wenselijkheid uitgesproken dat voor een aantal voorschriften nieuwe praktijkrichtlijnen worden ontwikkeld. VROM heeft via NEN aan de normcommissies hun oordeel hierover gevraagd.

5. Kwaliteitsverklaringen

Aantonen dat voldaan wordt aan de voorschriften van het Bouwbesluit 2003 kan onder meer geschieden met gebruikmaking van een door de Minister van VROM erkende kwaliteitsverklaring. Zo'n kwaliteitsverklaring levert voldoende bewijs op dat aan een bij of krachtens het Bouwbesluit 2003 gegeven voorschrift is voldaan, voorzover de kwaliteitsverklaring betrekking heeft op dat voorschrift en mits het bouw materiaal of bouwdeel wordt toegepast overeenkomstig de in de verklaring opgenomen verwerkingsvoorschriften.

Afspraak: Partijen hebben afgesproken dat zij met publicaties en voorlichting het gebruik van de door de minister erkende kwaliteitsverklaringen bij de toetsing aan het Bouwbesluit proberen te bevorderen.

Resultaat: De Stichting Bouwkwiteit (SBK) heeft een coördinerende rol voor het ontwikkelen van kwaliteitsverklaringen in de bouw, die vervolgens Ministerieel worden erkend. Met SBK is afgesproken dat de certificeringsstructuur in de bouw zal worden verbeterd. Het gaat in dit verbeter-programma om de volgende punten die in samenspraak tussen VROM en SBK tot stand zijn en nog worden gebracht:

- verbetering van de betrouwbaarheid van erkende kwaliteitsverklaringen door de instelling van een onafhankelijke toetsingscommissie.
- verbetering van de bruikbaarheid en leesbaarheid door de beoordelingsrichtlijnen zodanig te herstructureren dat op het eerste blad de werking en het toepassingsgebied van de beoordelingsrichtlijn en de hierop gebaseerde kwaliteitsverklaring uiteen wordt gezet. Verder worden in de beoordelingsrichtlijnen de criteria die betrekking hebben op enerzijds de regelgeving en op anderzijds de markteisen helder gescheiden.
- verhelderen van de relatie tussen erkende kwaliteitsverklaringen en CE-markeringen. De toekomstige rol en posities van erkende kwaliteitsverklaringen is de afgelopen periode in een stroomversnelling geraakt met het beschikbaar komen van de eerste zogeheten CE-markering op bouwproducten. Deze CE-markering, die verplicht is op grond van de Europese Richtlijn Bouwproducten en dus een publiek karakter draagt, dekt voor een gedeelte de werking en inhoud van de private kwaliteitsverklaringen van bouwproducten. Het naast elkaar bestaan van de publieke CE-markering en de ministeriële erkenning van de private kwaliteitsverklaringen draagt niet bij aan een transparant stelsel, waar publieke en private verantwoordelijkheden ordentelijk zijn gescheiden. In dit verband kan worden opgemerkt dat de toekomst van de kwaliteitsverklaringen met de bijbehorende ministeriële erkenning niet zozeer ligt in het certificeren van bouwproducten, waarvoor immers meer en meer CE-markeringen beschikbaar

komen. De toekomst van erkende certificatie zou daarentegen veel meer kunnen liggen in het met certificaten afdekken van het bouwproces, zoals de toepassingsvoorschriften van bouwproducten, het aanbrenge van bouwproducten in het bouwwerk, of het certificeren van diensten, zoals het toetsen van bouwplannen en het toezicht op de bouwplaats.

6. **Gelijkwaardigheidsverklaringen**

Het Bouwbesluit 2003 voorziet in de mogelijkheid om af te wijken van de in dit besluit gegeven prestatie-eisen ten aanzien van een bouw materiaal of bouwdeel. Hiertoe zijn zogenoemde gelijkwaardigheidsbepalingen opgenomen. Indien gebruik wordt gemaakt van gelijkwaardigheid moet de aanvrager van een bouwvergunning aantonen dat zijn bouwplan voldoet aan de onderliggende functionele eisen. Dit kan betekenen dat de aanvrager een onderzoeksrapport of een verklaring van een onafhankelijke deskundige bij de aanvraag om bouwvergunning moet overleggen. Het is vervolgens ter beoordeling van burgemeester en wethouders of voldaan wordt aan de gelijkwaardigheidsbepaling.

Afspraak: VNG zal met de Vereniging Stadswerk Nederland de door gemeenten geaccepteerde gelijkwaardige oplossingen zoveel mogelijk publiceren.

Resultaat: In april 2002 vond met financiële ondersteuning van VROM de herstart van de Werkgroep *Gelijkwaardigheid* plaats, waarbij uitbreiding plaatsvond met een VROM-vertegenwoordiger en een parttime-secretaris. Reeds gepubliceerde (oude) gelijkwaardigheidsverklaringen, gebaseerd op Bouwbesluit 1992, werden herijkt. Nieuw ontvangen gelijkwaardige oplossingen, gebaseerd op Bouwbesluit 2003, zijn beoordeeld. De eerste nieuwe serie gelijkwaardigheidsverklaringen is in 2003 gepubliceerd in de VNG-uitgave *Standaardregelingen in de bouw* en op de VROM-website. Ook in 2004 zal de Werkgroep *Gelijkwaardigheid* financieel worden ondersteund door het ministerie van VROM.

7. **Selectieve toets Bouwbesluit via toetsingsprotocol**

De Woningwet staat een steekproefgewijze toetsing van bouwaanvragen aan de regelgeving niet toe. De Woningwet verplicht gemeenten om bouwaanvragen aan alle aspecten van de in artikel 44 van de Woningwet genoemde regelgeving te toetsen, waarbij evenwel niet is aangegeven hoe intensief elk aspect getoetst dient te worden. Mede vanwege de hoeveelheid voorschriften in het Bouwbesluit 2003 speelt de vraag hoe er per aspect bij voorkeur getoetst zou moeten worden.

Afspraak: Partijen spreken af de wenselijkheid van een verantwoorde preventieve toetsing van bouwaanvragen te onderzoeken.

Resultaat: De beroepsgroep van hoofden Bouw- en woningtoezicht van grote gemeenten, thans verenigd in de Vereniging Bouw- en woningtoezicht Nederland, ontwikkelt momenteel met steun van VROM, BZK en Justitie een toetsingsprotocol, ook wel collectieve kwaliteitsnormering Bouwbesluittoets genoemd. De systematiek gaat uit van een integrale toets waarbij een bouwplan op alle relevante aspecten van het Bouwbesluit wordt getoetst maar waarbij het mogelijk is te variëren in de intensiteit van toetsing. In de systematiek wordt per voorschrift de wijze omschreven

waarop een dergelijke toetsing plaats kan vinden. Het platform streeft naar het ontwikkelen van één voorkeursnorm waarbij is aangegeven welke aspecten intensief en welke aspecten minder intensief getoetst hoeven te worden.

Het ontwikkelde model zal in de gemeentelijke uitvoeringspraktijk worden beproefd. Naar verwachting zal voor de zomer van 2004 de uitrol van de definitieve versie van het toetsingsprotocol voor generieke toepassing door de gemeentelijke bouw- en woningtoezichten plaatsvinden. Die versie zal tevens beschikbaar worden gesteld aan marktpartijen (zoals uitgeverijen), die het toetsingsprotocol kunnen inpassen in hun produktenaanbod.

8. Aanscherpen verantwoordelijkheid burger

Partijen zijn van oordeel dat de verantwoordelijkheid voor het bouwen overeenkomstig het Bouwbesluit, primair bij de initiatiefnemer tot het bouwproject ligt.

Afspraak: Partijen streven ernaar om deze eigen verantwoordelijkheid van burgers en bouwpraktijk voor de naleving van de bouwregelgeving meer onder de aandacht te brengen.

Resultaat: Het naar verwachting nog voor het kerstreces bij uw Kamer in te dienen voorstel tot wijziging van de Woningwet inzake het verbeteren van de handhaafbaarheid en handhaving van bouwregelgeving, voorziet erin dat de primaire verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van een bouwwerk nadrukkelijker zal berusten bij de burger (in zijn hoedanigheid van opdrachtgever, ontwerper, bouwer). In vergelijking met de huidige Woningwet kan de burger op grond van het wetsvoorstel directer op de naleving van de in acht te nemen overheidsvoorschriften worden aangesproken en wordt het mogelijk gemaakt dat overtredingen van die voorschriften strenger worden aangepakt. Het voorlichtingsmateriaal zal zich mede hierop richten.

9. Onderzoek naar kostendekkendheid bouwleges

Gemeenten kunnen de kosten van de werkzaamheden die zij verrichten in het kader van de bouwvergunningverlening via (bouw)leges ten laste laten komen van de aanvragers van vergunningen. Bedoeling is dat met deze bouwleges in de kosten van het preventief bouw- en woningtoezicht worden voorzien. De heffingsgrondslag en daarmee de inzichtelijkheid voor de bouwleges varieert per gemeente, hetgeen vragen oproept bij diverse partijen (waaronder de bouwwereld).

Afspraak: In het kader van het project MDW-II zal onderzocht worden hoe de inzichtelijkheid van de heffing van bouwleges verbeterd kan worden en tevens zal gekeken worden naar de kostendekkendheid van de bouwleges.

Resultaat: Conform de onderzoeks resultaten van het MDW-II project en de aanbevelingen van de MDW-werkgroep Servicegerichte Overheid heeft het toenmalige kabinet besloten dat gemeenten meer uniformiteit moeten gaan aanbrengen in de gehanteerde heffingsgrondslagen, de te hanteren tariefstructuur en tariefdifferentiatie en de kostentoe rekening alsmede dat het Rijk in overleg met de VNG gemeenten zal gaan stimuleren die uniformiteit aan te brengen (Kamerstukken II

2001/2002, 24 036, nr. 245). De implementatie van dat besluit is aangehouden in afwachting van de besluitvorming over de uitkomsten van het onderzoek van de werkgroep Tarieven naar de oorzaken van verschillen in tarieven van gemeentelijke leges en naar mogelijkheden om die verschillen te beperken. Per brief van 25 september 2003 (kenmerk BZK 0300540) waarmee laatstbedoeld onderzoeksrapport aan de Tweede Kamer is aangeboden, heeft het huidige kabinet zich ten aanzien van bouwgerelateerde leges bij het eerdergenoemde kabinetsstandpunt inzake het MDW-rapport aangesloten. Op hoofdlijnen weergegeven houdt dit in dat het Rijk gemeenten in eerste instantie zal stimuleren op vrijwillige basis meer uniformiteit aan te brengen in de heffing van leges voor het in behandeling nemen van aanvragen om bouw-, sloop en gebruiksvergunning. Daartoe zal het ministerie van VROM in overleg met de VNG samen met circa 10 gemeenten een model ontwikkelen. Indien bij de evaluatie van de praktijktoepassing van dat model na twee jaar blijkt, dat het transparant maken van bouwgerelateerde leges(heffing) aldus niet op vrijwillige basis is geslaagd, zal worden overwogen om de vormvrijheid voor gemeenten te beperken door het wettelijk kader voor legesheffing op dit punt aan te scherpen, waarbij bijvoorbeeld kan worden gedacht aan het introduceren van de wettelijke mogelijkheid om het model algemeen verbindend te verklaren.

10. Wet- en regelgeving

Partijen erkennen dat de bouwregelgeving als stelsel complex van aard is en op onderdelen specialistische expertise vereist. De VNG heeft een aantal voorstellen gedaan tot deregulering van de bouwregelgeving. Zo heeft de VNG ondermeer voorgesteld om een aantal onderwerpen uit de gemeentelijke bouwverordening landelijk uniform bij algemene maatregel van bestuur te reguleren. Ook heeft de VNG gewezen op het al te makkelijk introduceren van nieuwe regelgeving (bijvoorbeeld op het terrein van duurzaam bouwen) waardoor de bestaande handhavingsopgave verder zou worden verzaamd. Naar aanleiding van dit actieprogramma heeft de VNG een compleet en actueel overzicht gegeven van haar voorstellen tot vereenvoudiging en verbetering van de bouwregelgeving. Deze elementen zijn nader met de VNG besproken en opgenomen in de Agenda bouwregelgeving 2002-2006 (Kamerstukken II 2001/2002, 28 325, nr. 1). De VNG ondersteunt de koers die is uitgewerkt in deze brief.

Daarnaast heeft de VNG kennis genomen van de brief inzake de herijkingsoperatie (Kamerstukken II 2003/2004, 29 200 XI, nr. 7) die op 20 oktober jl. naar de Tweede Kamer is gestuurd. Zowel de ambitie om te komen tot een drastische vermindering van regels alsmede de gedachte van een integrale VROM-vergunning spreekt de VNG zeer aan. In dit verband wil de VNG er ten eerste op wijzen dat het van belang is om de voornemens om het Bouwbesluit uit te breiden met voorschriften op het terrein van duurzaam bouwen dan wel een stralingsprestatienorm, kritisch her te beschouwen. Ten tweede meent de VNG dat er overlap bestaat tussen de EnergiePrestatieNorm en de afzonderlijke thermische isolatie-eisen; dit zou wellicht eenvoudiger kunnen. Ook hecht de VNG er aan te benadrukken dat het van belang is de technische brandveiligheidsvoorschriften voor kamerverhuurbedrijven en sexinrichtingen spoedig te actualiseren. De VNG nam overigens deel aan het onderzoek naar de verbeteringsmogelijkheden inzake de brandveiligheid van kamerverhuurbedrijven, dat in mei 2003 is afgerond.

